

τόμως ἐσταμάτησε τὸ ἔργον, διότι σαφῶς φαίνονται τὰ τεῖχη ταῦτα ἡμιτελῆ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον αὐτῶν ἀφήνοντα ἀκάλυπτον ἀρκετὴν ἔκτασιν μέχρι σειρᾶς ἀποτόμων βράχων, ὅπου προφανῶς θὰ ἐσταμάτα ἡ τεῖχισις ὡς περιττή. Ἐν συνεχείᾳ οἱ Κυζικηνοὶ ἐστράφησαν κατὰ τῶν Προκοννησίων, συμμάχων τότε τῶν Ἀθηναίων. Οἱ Προκοννήσιοι ἀντέστησαν ἐπικαλεσθέντες καὶ τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἡ βοήθεια ἐβράδυνε νὰ φθάσῃ καὶ οἱ Προκοννήσιοι ὑπέκυψαν πρὸ ὑπερέτερων δυνάμεων, παραδώσαντες καὶ τὸ περιώνυμον ἄγαλμα τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν Δινδυμίνης ἐκ χρυσοῦ καὶ ὀδόντων ποταμίων ἵππων ἐξειργασμένον (ιδεὲ MARQUARDT, αὐτόθι σ. 102).

Ὑπὲρ τῆς βοηθείας πρὸς τοὺς Προκοννησίους συνηγόρησε καὶ ὁ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ διὰ τοῦ πρὸς Πολυκλέα λόγου (L, 5), ὃν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 361 π.Χ. ἐξεφώνησε: *Προκοννήσιοι δὲ σύμμαχοι ὄντες ἱκέτευσον ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ βοηθῆσαι αὐτοῖς, λέγοντες ὅτι ὑπὸ Κυζικηνῶν κατέχονται τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ μὴ περιδεῖν ἀπολομένους.*

Σχετικῶς δὲ ὁ ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ἱστορεῖ (VIII 46): *Κυζικηνοὶ ἀναγκάσαντες πολέμῳ Προκοννησίουσιν σφίσι συνοίκους γενέσθαι μητρὸς Δινδυμίνης ἄγαλμα ἔλαβον ἐκ Προκοννήσου. Οὕτω ἡ Προκόννησος ἐνεσωματώθη ἐντὸς τοῦ κράτους τῆς*

Κυζίκου καὶ προφανῶς οἱ Προκοννήσιοι, ὡς φυλαὶ πλέον, συγκατηριθμήθησαν μεταξὺ τῶν φυλῶν τῶν Κυζικηνῶν.

Οἱ Κυζικηνοὶ ἦσαν διηρημένοι εἰς φυλάς (RE² XII ἐν λ. *Kyzikos*, στ. 232), ἐκ τῶν ὁποίων αἱ τέσσαρες, Γελέοντες, Ἀργαδεῖς, Αἰγικορεῖς, Ὀπλητες, εἶναι αἱ κοιναὶ ἰωνικαὶ φυλαί. Αἱ δύο ἀκολουθοῦσαι, Οἰνωπες καὶ Βωρεῖς, ἦσαν πιθανῶς Προκοννήσιοι. Καὶ Οἰνωπες μὲν ὀνομάσθησαν ὡς προερχόμενοι ἐκ τῆς ἀνέκαθεν οἰνοφόρου Προκοννήσου παραγωγῆς μέχρι τῆς σήμερον ἀφθονον, ἐκλεκτὸν καὶ γενναῖον οἶνον ἐξαγόμενον καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἰδίᾳ τὴν Γαλλίαν¹, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πασαλιμάνι» ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ λιμένος, ἐκ τοῦ ὁποίου κυρίως ἐξήγετο, Βωρεῖς δὲ οἱ ἐκ τῶν βορειοτέρων μερῶν τῆς νήσου προερχόμενοι, τῶν ὁποίων κατάλοιπον μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παρέμεινε τὸ χωρίον Βῶρυ, οὕτω ὀνομαζόμενον καὶ μετὰ τὸ ἔτος 1922 καὶ τὴν ἐκκένωσιν αὐτοῦ ἐκ τῶν προαιωνίων ἐλλήνων κατοίκων αὐτοῦ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Κ. ΜΑΚΡΗΣ

¹ Μεγάλαι ποσότητες τοῦ οἴνου τούτου ἐξήχθησαν εἰς Γαλλίαν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα, ὅτε κατεστράφησαν ἐκ φυλλοξήρας αἱ ἀμπελοὶ τῆς Γαλλίας πρὸς βελτίωσιν κατωτέρας ποιότητος οἴνων δι' ἀναμείξεως μετ' αὐτῶν.

ΔΥΟ ΛΙΘΟΙ ΕΚ ΠΛΩΤΙΝΟΠΟΛΕΩΣ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΙ

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ ἐκτάκτου ἐπιμελητοῦ Ἀρχαιοτήτων κ. ΧΡ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ «Περὶ δύο ἐνεπιγράφων ἐκ Πλωτινιπόλεως λίθων» δημοσιεύομεν ἑνταῦθα τὰ κατωτέρω:

Εἰς τὰς ἥδη γνωστὰς ἐπιγραφικὰς μαρτυρίας ἐκ τῆς Θρακικῆς Πλωτινιπόλεως προσετέθησαν ἐσχάτως δύο νέαι, δι' ὧν λύεται ὀριστι-

¹ Περὶ τῆς γνωστῆς ἐνεπιγράφου στήλης τῆς ἀφιερωμένης ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου Πλωτινινοπολιτῶν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Μ(ἄρκον) Ἰούλιον Φίλιππον τὸν Ἀραβὰ (244-249 μ.Χ.), δι' ἧς ἐτέθη τὸ πρόβλημα τοποθετήσεως τῆς Πλωτινιπόλεως, βλέπε: Α. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ, Ἱστορία Θράκης, 1939,

κὼς τὸ ζήτημα ταυτίσεως τῆς πόλεως πρὸς τὰ ἐρεῖπια τοῦ λόφου τοῦ κειμένου παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ἐρυθροποτάμου μεταξὺ τῆς γαλλικῆς γεφύρας καὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς¹.

1. Ἡ πρώτη ἐκ τῶν δύο τούτων εὐρέθη ἐπὶ τοῦ λόφου «Ἀγία Πέτρα» καὶ ἀπόκειται νῦν ἐν τῷ Μουσείῳ Διδυμοτείχου. Πρόκειται περὶ βάθρου ἐκ σκληροῦ λίθου μὲ ἐργασμένας τὰς τρεῖς αὐτοῦ πλευράς, ὕψους 0.46 μ., μὲ βάσιν

σ. 188-189. Θρακικὰ Η', σ. 190-195 (Κ. ΚΟΥΡΤΙΑΝΗΣ), σ. 196-210 (Ν. ΒΑΦΕΙΑΝΗΣ), Θ', σ. 407-414 (ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ), Ι, σ. 198-208 (Χ. ΔΡΑΚΟΝΤΙΑΝΗΣ), σ. 208-218 καὶ 387-8 (ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ), σ. 388-89 (ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ).

καὶ στέψιν κεκοσμημένας διὰ ταινιῶν καὶ κυματίου. Εἰς τὴν ταινίαν τῆς στέψεως γλυπτὴ παράστασις δύο φύλλων. Τὸ βάθρον εἶναι ἀποκεκρουμένον κατὰ τὴν μίαν τῶν γωνιῶν τῆς βάσεώς του. Ἐπ' αὐτοῦ πιθανὸν ὑπῆρχε γλυπτὴ παράστασις ἀποκοπεῖσα.

Ἡ ἐπιγραφή, ἀναθηματικὴ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, εἶναι κεχαραγμένη εἰς δύο τμήματα. Δύο μὲν στίχοι ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ταινίας τῆς στέψεως τοῦ βάθρου (ὑψ. γραμμ. 0.02-0.03 μ.).

Εἰτα δὲ ἐπὶ τῆς κυρίας πλευρᾶς τοῦ βάθρου καὶ ἐπὶ ἐπιφανείας πλάτους ἄνω μὲν 0.36 μ. κάτω δὲ 0.37 μ. ἀκολουθοῦν 7 στίχοι. Τὸ ἀριστερὸν τῆς ἐπιφανείας τμήμα τελείως ἀπολεπισμένον. Ὑψος γραμμ. 0.03, πλ. γραμμ. 0.025. Σφίζονται:

Ἀπόλλωνι Κερσ - - - - -

Σώζονται

[- - - - - 15-18] μοθέου

[- - - - - 15-18] γ Πλωτει

[- - - - - 15-18] ατορα νο

[- - - - - 15-18] μενος

[- - - - - 15-18] ερεα υ

[- - - - - 15-18] ιων

[- - - - - 15-18] νεθηκεν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ α' τμήμα τῆς ἐπιγραφῆς ἢ ἐπωνυμία τοῦ Ἀπόλλωνος Κερσ - - - - - δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ Κερσ(οβλέπτῃ) ἢ Κερσ(η[ε]ληνῶ) κατὰ τὰ γνωστὰ ἐπίθετα Κενδρισός, Κενδρισεὺς ἢ Κενδρεισηνός, Ἀλσηνός, Αὐταρκηνός, Λατομηνός, Δορταζηνός, Ἐστρακηνός, Σταρασκηνός, Ζηρίνθιος κλπ. (βλ. Κ. Μ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, Θρακικά Ε', 41-49 καὶ ΣΤ', Ζ', Η', Θ', Ι' σποράδην) παραγόμενον ἐκ τοπωνυμιῶν Κερσηληνός ἢ Κερσηληνή. Ἐὰν ἀληθεύῃ τοῦτο, τότε ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα τῆς Πλωτινιπόλεως. Παρόμοιον φαινόμενον μετωνυμίας ἔχομεν καὶ ἐπὶ τῆς Φιλιππουπόλεως, τῆς παλαιᾶς Κενδρισοῦ.

Ἐρχόμεθα νῦν εἰς ἑξέτασιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ β' τμήματος τῆς ἐπιγραφῆς:

. . . μοθέου: πατρώνυμον τοῦ ἀναθέτου, συμπληρούμενον ἀσφαλῶς Τιμοθέου. Πιθανὴ συμ-

πλήρωσις ὁλοκλήρου τοῦ στίχου: [Τύχη ἀγαθῇ Τιμόθεος Τι]μοθέου.

- - - γ Πλωτει: Πλωτει[νοπολιτῶν] ἀσφαλῶς.

Εἰς τὸν γ' στίχον δυνατὴ συμπλήρωσις τοῦ - - - - - τορα εἰς [- - αὐτοκρά]τορα, ὅπερ ἀπορρίπτομεν ἀγόμενοι ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦντος νο - - (ἄγνωστος ἀρχικὴ συλλαβὴ διὰ ρωμαῖον αὐτοκράτορα) ἢ ὁριότερον [- - παντοκρά]τορα μὲ ἀκολουθοῦσαν συμπλήρωσιν εἰς τὸν δ' στίχον: [νόσων καὶ κακῶν ἱατῆρα εὐξά]μενος. Ἡ συμπλήρωσις φαίνεται ἀσφαλῆς λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς ιδιότητος τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς θεοῦ ἱατῆρος.

Κατὰ ταῦτα ὁλόκληρος ἡ ἐπιγραφή συμπληρουμένη ἔχει ὧδε:

Ἀπόλλωνι Κερσ[ηληνῶ]

Σώζονται

[Τύχη ἀγαθῇ (;). Τιμόθεος Τι]μοθέου

[ὑπὲρ κοινῆς ὑγείας τῶ] γ Πλωτει

[νοπολιτῶν εἰς τὸν Παντοκρά]τορα νο

[σων καὶ κακῶν ἱατῆρα εὐξά]μενος

[καὶ καταστήσας ἐν τῷ ναῷ ἱερέα υ

[πιστον αὐτοῦ εὐχαριστηρ]ίων

[ἔνεκα σῆμα τόδ' ἀ]νέθηκεν.

Ὅθεν Τιμόθεός τις ἀρχὼν τῶν Πλωτινιπολιτῶν ἢ ἐπιμελητὴς τοῦ ναοῦ τοῦ Σώζοντος Ἀπόλλωνος ἀναθέτει τὴν στήλην αὐτὴν εἰς θεὸν ὡς εὐχαριστήριον. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος Σώζοντος εἶναι διαδεδομένη καθ' ὅλην τὴν Θράκην. βλ. Ἀρχεῖον Θρακ. Θεσσαροῦ ΙΖ, σ. 29-32 (ΕΥΘΥΜΙΟΥ), αὐτόθι, ΣΤ. σ. 1-20 (Κ. Μ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ). Α. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΝ, ἔ.δ. σ. 118-122.

Ἐκ τῶν γραμμάτων ἡ ἐπιγραφή χρονολογεῖται εἰς τὰ μέσα τοῦ 3ου μ.Χ. αἰ.

2. Ἡ ἑτέρα ἐπιγραφή ἀνευρέθη τῷ 1955 παρὰ τὴν οἰκίαν Κ. Μπέκα κάτωθεν τῆς ΝΔ. πλευρᾶς τοῦ σωζομένου τείχους τοῦ Διδυμοτείχου. Πρόκειται περὶ στήλης ὕψους 1.70 μ. καὶ πλάτους κατὰ τὴν βάσιν 0.76 μ. Ὑψ. γραμμ. 0.04-0.05 μ. Κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τὰ πρῶτα γράμματα τῶν στίχων ἀπολεπισμένα. Εἰς τὸ μέσον τοῦ α' στίχου καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ γ' φύλλον κισσοῦ.

Ἡ ἐπιγραφή ἔχει οὕτω συμπληρωμένη:

Ἀγαθῇ τύχῃ. (:))

τὸν θεοφιλέστα

τον καίσαρα Πό<πλιον>

[Λ]ικ<ίνιον> Α<νδρήλιον> Οὐαλεριανόν

θ]εὸν ἢ Πλωτεινο

π]ολεῖτων πόλις

ε]ὐτυχῶς.

Σημειωτέαι αἱ συντομογραφίαι εἰς τὸν γ' καὶ τὸν δ' στίχον, ἡ χάραξις ὠρισμένων γραμμάτων ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν προηγουμένων τῶν, ὡς εἰς τὸν δ' καὶ τὸν ε' στίχον, καὶ τέλος ἡ ἀπόδοσις τοῦ Σ διὰ τοῦ λατινικοῦ C.

Ἡ ἐπιγραφή ἀφιεροῦται εἰς τὸν ρωμαῖον Αὐτοκράτορα Πόπλιον Δικίνιον Αὐρήλιον Οὐαλεριανόν (253-260 μ.Χ.), ἀσφαλῶς δὲ ἐπὶ τοῦ βάθρου ἵστατο καὶ ὁ ἀνδριάς τοῦ τιμωμένου αὐτοκράτορος.

Αἰτία τῆς ἀναθέσεως τῆς παρούσης στήλης φαίνεται ὅτι ἦτο ἡ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπισυμβῆσα σωτηρία τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ὀλεθρίων ἐπιδρομῶν τῶν Γότθων. Αἱ ἐπιδρομαὶ αὐτῶν ἤρξαντο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δεκίου (251), ὅτε κατέλαβον τὴν Φιλιππούπολιν νικήσαντες καὶ φονεύσαντες τὸν Δέκιον, συνεχίσθησαν δὲ ἐπὶ τοῦ Οὐαλεριανοῦ (253), ὅτε ἠρῆμωσαν τὴν Θράκην καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Θεσσαλονίκην, διαπεραιωθέντες δὲ κατόπιν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἐληλάτησαν τὴν Χαλκηδόνά. Ὁ Οὐαλεριανὸς ἠτύχησεν εἰς τὸν πόλεμον ἐναντίον των, ἐμπλακείς δὲ μετὰ τῶν Περσῶν συνελήφθη ὑπ' αὐτῶν αἰχμάλωτος καὶ ἀπέθανε τῷ 270. Ὁ διάδοχός του Γαλληνὸς διὰ τοῦ στρατηγοῦ του Μαρκιανοῦ ἀπήλλαξε τὴν Θράκην ἀπὸ τοὺς Γότθους τῷ 277 τιμηθεὶς δι' ἀναθηματικῶν στηλῶν ἀπὸ τὰς θρακικὰς πόλεις (BCH 47, 1923, σ. 541, DUMONT - HOMOLLE, Mélanges, σ. 351, ἀρ. 61. CAGNAT, IGRR, σ. 249, ἀρ. 759).

Αἱ προσωνυμίαι *θειότατος* καὶ *θεὸς* τῶν ἐπιγραφῶν γνωστὰ καὶ ἄλλοθεν.

Τέλος, καὶ ὡς ἐν παρενθέσει, δημοσιεύομεν θραῦσμα μαρμαρίνης ἐπιγραφῆς συμπληρουμένου οὕτω:

Ἡ Πλωτι|νο[πο

λειτ]ῶν [πόλις τῷ]

[κυρίῳ Ε]ὐρφ.

Πρόκειται δηλ. περὶ ἐπιγραφῆς ἀναθηματικῆς εἰς τὸν θεὸν ποταμὸν Εὐρον.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω δημοσιευθεῖσων ἐπιγραφῶν νομίζομεν ὅτι λύεται ὀριστικῶς τὸ ζήτημα τῆς τοποθετήσεως τῆς Πλωτινιπόλεως. Τὸ ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων καλούμενον Διδυμότειχον, ἄγνωστον πῶς ὀνομαζόμενον διὰ Θρακίου ὀνόματος κατὰ τὴν κλασσικὴν ἀρχαίότητα, μετωνομάσθη κατὰ τὴν ρωμαϊκὴν ἐποχὴν εἰς Πλωτινόπολιν, πρὸς τιμὴν τῆς Πλωτίνης, συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος Μ. Ἰουλίου Φιλίππου τοῦ Ἀραβος. Ἐξηκολούθησε δὲ λόγῳ τῆς θέσεώς της ἀκμάζουσα ἔκτοτε, μάλιστα κατὰ τοὺς πρώτους βυζαντινοὺς χρόνους οὕσα ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἀποτελοῦσα ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ μίαν τῶν σπουδαιοτέρων πόλεων τῆς ὑπὸ ἡγεμόνα τελοῦσης ἐπαρχίας Αἰμιμόντου, ἣν ἀπετέλουν αἱ πόλεις Ἀδριανούπολις, Ἀγχιάλος, Δεβελτός, Πλωτινόπολις καὶ Τζωίδαι. Κατεστράφη δὲ ἡ Πλωτινόπολις κατὰ τὸν FORBIGER, ἀκολουθοῦντα σχετικὴν μαρτυρίαν τοῦ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΟΥ, τὸν 10ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου Τσάρου Ἰωαννίτση. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀκροπολίτου εἶναι ἑλλιπής, οὐδαμοῦ δὲ εἰς τὰ ΤΑΚΤΙΚΑ τοῦ 10ου αἰ. ἀναγράφεται ἡ ἐπισκοπὴ Πλωτινιπόλεως, τέλος, ἐπειδὴ ἀπουσιάζουν παντελῶς, μέχρι στιγμῆς τοῦλάχιστον, εἰρημολογία Βυζαντινῆς ἐποχῆς, κρίνομεν ὅτι ἡ Πλωτινόπολις θὰ κατεστράφη ἐνωρίτερον, ἴσως ἐπὶ τσάρου Συμεών. Τὴν ἐρημωθεῖσαν Πλωτινόπολιν διεδέξατο ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως νέος συνοικισμός, τὸ σημερινὸν Διδυμότειχον.

ΧΡ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ